МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра генетики, селекції та біотехнології тварин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Управління стадом

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми:
Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

Суми – 2023

Розробник: _____ **Л.М. Хмельничий**, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри **Генетики, селекції та біотехнології тварин**	протокол від 14 червня 2023 р. №18
	Завідувач кафедри _____ **Л. М. Хмельничий**

Погоджено:

Гарант освітньої програми "ТВППТ" _____ Хмельничий Л.М.

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____ Вегера В.В.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму надана: Бородкова О.Г.
(ПІБ)

Опара В.О.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації _____ (Н. Паранік)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 21.06. 2023 р.

© СНАУ, 2023 рік

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Управління стадом							
2.	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Генетики, селекції та біотехнології тварин							
3.	Статус ОК	Вибірковий							
4.	Програми/Спеціальність складовою яких є ОК	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва /204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва							
5.	ОК може бути запропонований для (*для вибіркових ОК)*	-							
6.	Рівень НРК	8 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	4 семестр, 8 тижнів							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні		Лабораторні			
		денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.
		28		**28**	**-**		**-**	**96**	**-**
10.	Мова навчання	Українська							
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Хмельничий Леонтій Михайлович							
11.1	Контактна інформація	Завідувач кафедри генетики, селекції та біотехнології тварин кабінет 315 головного корпусу ел. адреса: khmelnychy@ukr.net консультації: щопонеділка 14^{00}-15^{00}.							
12.	Загальний опис освітнього компонента	Результатом вивчення навчальної дисципліни «Управління стадом» є набуті аспірантами знання з основних форм племінного обліку та статистичної звітності при розведенні різних видів сільськогосподарських тварин та системи ідентифікації, освоєння програмних комплексів автоматизованих систем управління у галузі тваринництва, які забезпечують культуру ведення племінної справи, ефективну селекцію та організацію управління стадом тварин у напрямку максимальної реалізації генетичного потенціалу продуктивності та інтенсивного нарощування виробництва продукції за використання прикладних програм автоматизованих систем управління стадом для персонального комп’ютера. Навчитися за використання автоматизованих інформаційних систем формувати базу даних селекційної інформації, планувати та контролювати виконання технологічних операцій пов'язаних з фізіологічним циклом та станом тварин, аналізувати структуру і фізіологічний стан стада, прогнозувати події в стаді, підбирати бугаїв-плідників та аналізувати їхнє використання за продуктивністю потомства і відтворювальній здатності, обраховувати зведений звіт за результатами бонітування ВРХ, формувати на паперових носіях всіх форм звітності племінного обліку, офіційно затверджених Міністерством аграрної політики та продовольства України, заповнювати реєстраційні картки, відомості переміщення та книги обліку ідентифікованих							

		тварин у відповідності з положенням про “Ідентифікацію та реєстрацію тварин”.
13.	Мета освітнього компонента	Полягає у розумінні аспірантом важливості чіткого ведення у племінному господарстві основних форм племінного обліку та статистичної звітності у скотарстві, свинарстві, вівчарстві, конярстві та птахівництві, існуючі наразі системи автоматизованого обліку в молочному скотарстві, алгоритм формування бази даних селекційної інформації, друк існуючих, згідно інструкції з бонітування форм племінного обліку, систему ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби, методи оцінки тварин за провідними господарськи корисними ознаками, систему підбору бугаїв-плідників, статистичне опрацювання даних селекційної та оперативної інформації, проведення бонітування корів та ремонтного молодняку з подальшим оформленням зведеного звіту про його результати, систему ідентифікації тварин, в умовах безприв’язного утримання використовувати метод формування технологічних груп, знати особливості системи управління стадом. Задля проведення експериментів та роботі з селекційною інформацією стада уміти самостійно формувати базу даних та працювати з нею у програмі автоматизованого селекційно-племінного обліку «PlemOffice» та іншими прикладними програмами, контролювати поточні дані, які характеризують відтворну здатність тварин, ріст і розвиток ремонтного молодняку, молочну продуктивність корів, оцінювати тварин за екстер’єрними показниками, визначати племінну цінність тварин за використання індексної оцінки, ведення відповідних форм обліку, контролювати молочну продуктивність корів, систему закріплення за стадом бугаїв-плідників, бонітувати корів різних вікових груп та ремонтний молодняк, формувати технологічні групи корів залежно від рівня продуктивності, управляти стадом плануючи відповідні профілактичні та технологічні заходи і контролювати їх виконання, повністю автоматизувати систему годівлі тварин усіх статево-вікових груп.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент є основою для вивчення: ОК2 Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності; ОК4 Методологія проведення наукових досліджень; ОК5 Дослід у тваринництві; ОК6 Моделювання та планування наукового експерименту.
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до

		поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності. За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності: − повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); − повторне проходження навчального курсу; − попередження; − винесення догани; − відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»); − арешт або обмеження волі, або позбавлення волі.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3860

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен…	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Управляти автоматизованою системою управління виробничими процесами за використання існуючих систем автоматизованого обліку в молочному скотарстві так інших галузях, особливо з пакетами прикладних програм управління молочним скотарством (СУМС) “Інтесел Орсек” та програмним комплексом «PlemOffice».	Доповідь з презентацією, підсумковий іспит
ДРН 2. Використовувати систему ведення племінного обліку та оцінки тварин у молочному скотарстві відповідно до світових стандартів, систему селекційної роботи у країнах Європейського Союзу та задачі великомасштабної селекції молочної худоби, оцінювати корів за господарськи корисними ознаками.	Доповідь з презентацією, проміжна атестація, підсумковий іспит
ДРН 3. Знати порядок складання актів приймання довгострокових біологічних активів тваринництва, оформлення формування основного стада тварин, акти приймання довгострокових біологічних активів тваринництва в усіх галузях тваринництва.	Доповідь з презентацією, підсумковий іспит
ДРН 4. Використовуючи сучасні засоби проводити електронізацію молочних ферм за допомогою мікроЕОМ управляти щоденно молочними фермами, проводити автоматичний моніторинг з визначення охоти та контролю за станом здоров’я корів, управляти процесом доїння, визначенням якості молока та контролем годівлі тварин.	Доповідь з презентацією, підсумковий іспит

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		Пз		Лаб.з				
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	денна	заоч.	
Тема 1. Автоматизація зоотехнічного та племінного обліку в тваринництві та її значення для селекційної роботи. Автоматизована інформаційна система селекції (АІС) молочної худоби.	6		6	-	-	-	20		1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10
Тема 2. Особливості оцінки корів за господарськи корисними ознаками. Основні положення щодо ведення документів обліку поголів'я основного стада та ремонтного молодняку тварин.	10		10	-	-	-	34		1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10
Тема 3. Зоотехнічний і племінний облік у скотарстві та свинарстві. Зоотехнічний і племінний облік у конярстві, вівчарстві, птахівництві та кролівництві.	8		8	-	-	-	24		1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12
Тема 4. Автоматизовані системи управління у молочному скотарстві. Система ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби.	4	-	4	-			18		3, 5, 8, 11, 13, 15
Всього	**28**		**28**	**-**		**-**	**96**		

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	**Методи викладання** (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	**Кількість годин**	**Методи навчання** (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	**Кількість годин**
ДРН 1	Лекція, лабораторна робота, презентація.	16	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання.	24
ДРН 2	Лекція, лабораторна робота, презентація.	12	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання.	18
ДРН 3	Лекція, лабораторна робота, презентація.	16	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання.	24
ДРН 4	Лекція, лабораторна робота, презентація.	16	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання.	24

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	**Методи сумативного оцінювання**	**Бали / Вага у загальній оцінці**	**Дата складання**
1.	Індивідуальне завдання з Теми 1	25 балів / 25%	4 семестр, 3 тиждень
2	Проміжна атестація: контролюючий тест.	15 балів / 15%	4 семестр, 4 тиждень
3	Індивідуальне завдання з Теми 2	20 балів / 20%	4 семестр, 5 тиждень
4	Індивідуальне завдання з Теми 3	20 балів / 20%	4 семестр, 6тиждень
5	Індивідуальне завдання з Теми 4	20 балів / 20%	4 семестр, 8 тиждень
6	Іспит – письмова форма з відповідями на питання з білету.	30 балів / 30%	4 семестр, екзаменаційна сесія

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	**Незадовільно**	**Задовільно**	**Добре**	**Відмінно**
Індивідуальне завдання з Теми 1	*<12 балів*	*12-13 балів*	*15-19 балів*	*20-25 балів*
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але відповіді на окремі	Виконано усі вимоги індивідуального завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано аналітичне мислення,

		питання відсутні, відсутній конкретний аналіз		теоретичні знання в процесі використання пакетів прикладних програм автоматизованого первинного зоотехнічного та племінного обліку в системі оперативного управління виробничими та селекційними процесами у стаді тварин
Проміжна атестація 7 семестр	*<9 балів*	*9-11 балів*	*12-13 балів*	*13-15 балів*
	Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	6-7 вірних відповідей на питання тесту	8 вірних відповідей на питання тесту	9-10 вірних відповідей на питання тесту
Індивідуальне завдання з Теми 2	*<13 балів*	*13-15 балів*	*16-19 балів*	*19-20 балів*
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але відповіді на окремі питання відсутні, відсутні узагальнюючі висновки	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, показано відповідні знання щодо використання у процесі виробництва молока та свинини основних положень ведення документів обліку руху поголів'я стада та зоотехнічного і племінного обліку великої рогатої худоби та свиней.
Індивідуальне завдання з Теми 3	*<13 балів*	*13-15 балів*	*16-19 балів*	*19-20 балів*
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але відповіді на окремі питання відсутні, відсутні узагальнюючі висновки	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, показано відповідні знання щодо використання у процесі виробництва продукції тваринництва основних положень ведення документів обліку руху поголів'я стада та зоотехнічного і племінного обліку у конярстві, вівчарстві та кролівництві
	<13 балів	*13-15 балів*	*16-19 балів*	*19-20 балів*

Індивідуальне завдання з Теми 4	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але відповіді на окремі питання відсутні, відсутні узагальнюючі висновки та пропозиції	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано уміння на сучасному етапі автоматизації молочного тваринництва здійснювати за широкого використання електронної вимірювальної і обчислювальної техніки

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над розрахунковим завданням упродовж занять	Упродовж семестру
3.	Усний зворотній зв'язок від викладача після виконання розрахункового завдання	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації завдання	Безпосередньо після завершення презентації

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Сівов Ю. О., Білокінь М. М., Филь С. І., Захарченко В. А., Присяжнюк І. В., Ковальчук М. М., Іваноглу Л. А., Лавренюк Г. П. Стале тваринництво та благополуччя тварин. Кращі практики виробництва молока: досвід АВМ. 116 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/nmcvfpo/TSUFROVE_TVARUNNUSTVO_MODYL_3/2/1.htm#%D1%94123

2. Мартишин Л. І., Мартишин І. В., Коваль І. І. Розведення сільськогосподарських тварин. Науково-методичний центр ВФПО 2021. 191 с.

6,2, Додаткові джерела

1. Рубан С. Ю. Сучасні технології виробництва молока (особливості експлуатації, технологічні рішення, ескізні проекти) / Рубан С. Ю., Борщ О. В., Борщ О. О. та ін. Х. : СТИЛЬ ИЗДАТ, 2020. 168 с.

2. Ковальчук І. В. Технологія промислового виробництва молока: навч. посіб. / І. В. Ковальчук, М. В. Слюсар, І. І. Ковальчук. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 162 с.

3. Інструкція з бонітування великої рогатої худоби молочних і молочно-м’ясних порід. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/REG8694?an=1818

4. Полупан Ю. П., Черняк Н. Г., Бірюкова О. Д., Мельник Ю. Ф., Кругляк А. П., Костенко О. І., Кругляк Т. О., Кругляк О. В., Гончарук О. П., Прийма С. В., Черняк Н. С., Довгий С. В. Програма селекції голштинської породи великої рогатої худоби в Україні на 2023-2032 роки / загальна редакція Ю. П. Полупана, О. Д. Бірюкової. Чубинське, 2022. 76 с.

5. Хмельничий Л. М., Ладика В. І., Полупан Ю. П., Братушка Р. В., Прийма С. В., Вечорка В. В.. Лінійна класифікація корів молочних і молочно-м’ясних порід за типом (Методичні вказівки) – 2-е вид., перероб. і доп. Суми : Сумський національний аграрний університет, 2019. 27 с.

6. Інструкція з ведення племінного обліку в конярстві [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0993-03

7. Інструкція з ведення племінного обліку в м’ясному скотарстві [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://agroua.net/files/animals/catalog/info/23.doc

8. Інструкція з ведення племінного обліку в свинарстві [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://agroua.net/files/animals/catalog/info/25.doc

9. Інструкція з ведення племінного обліку у вівчарстві та козівництві [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://agroua.net/files/animals/catalog/info/66.doc

10. Наукові та науково-виробничі журнали:

- Вісник аграрної науки.
- Вісник Сумського НАУ. Серія «Тваринництво».
- Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Розведення і генетика тварин».
- Пропозиція.

6.3. Програмне забезпечення

1. Текстовий редактор Word.
2. Microsoft Office Power Point.